

Analiza achizițiilor publice realizate de primăria orașului Criuleni în anul 2020

Autori: Dumitru Pîntea
Vadim Gumene

Ianuarie, 2021

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului „Informează, abilitază și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova”, care este implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în consorțiu cu Fundația Konrad Adenauer (KAS, Germania), Centrul pentru Studii Est-Europene (CSSE, Lituania) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE). Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene și Fundației Konrad Adenauer.

CUPRINS

Cuprins	2
Introducere	3
1. Accesul la informații (transparența)	3
2. desfășurarea procesului de achiziții	4
2.1 Constituirea grupurilor de lucru în cadrul primăriei	4
2.2 Identificarea necesităților	5
2.3 Inițierea și desfășurarea procedurii	5
2.4 Participanții la achiziții	6
3. Produse alimentare pentru grădinițe	6
4. Reparația drumurilor	6
5. Concluzii și recomandări	7

INTRODUCERE

Achizițiile publice sunt o parte esențială a procesului bugetar la nivel local, acesta fiind mecanismul prin care APL procură bunuri și servicii necesare pentru realizarea misiunii și atingerea obiectivelor de politici. Conform *Legii nr. 131/2015 cu privire la achizițiile publice*¹, achiziția publică este „procurarea, prin intermediul unui contract de achiziții publice, de bunuri, de lucrări sau servicii de către una sau mai multe autorități contractante (APL în cazul de față) de la operatorii economici selectați de acestea, indiferent dacă bunurile, lucrările sau serviciile sânt destinate sau nu unui scop public”.

În cadrul proiectului „*Informează, abilitază, și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova*”, achizițiile publice sunt văzute drept acțiuni importante în cadrul procesului bugetar deoarece acestea se realizează utilizând bani publici, respectiv acestea urmează a fi evaluate din mai multe perspective. Astfel, scopurile acestui exercițiu de analiză este de a evalua achizițiile publice din punct de vedere cantitativ, respectiv importanța acestora în procesul bugetar și nu neapărat de investigat modul cum acestea se realizează.

În acest context, analiză dată prezintă principale date referitoare la achizițiile publice realizate de primăria orașului Criuleni în anul 2020. Totodată, în detaliu sunt analizate achizițiile în două domenii cheie și de valoare importantă pentru bugetul local, respectiv achizițiile de produse alimentare pentru hrana copiilor din grădinițe și cele pentru reparația drumurilor din localitate.

1. ACCESUL LA INFORMAȚII (TRANSPARENȚA)

Pagina web oficială² a primăriei orașului Criuleni are o rubrică dedicată achizițiilor publice dar aceasta nu conține careva informații referitoare la acest proces. La rubrica *Transparență => Transparența financiară => Bugetul orașului => Achiziții* sunt menționate următoarele secțiuni:

- Anunțurile de participare la licitație (Invitații de participare);
- Anunț de intenție;
- Contracte de achiziții;
- Raport privind achizițiile publice (Darea de seamă).

În mod normal, aceste rubrici ar trebui să conțină o serie de documente de interes public în domeniu, cum ar fi: contractele atribuite; rapoartele de monitorizare, planurile de achiziții pentru mai mulți ani, modificările/actualizările la planurile de achiziții operate pe parcursul anului sau componența grupurilor de lucru și eventualele modificări în componența acestora. Prin urmare, cetățenii, societatea civilă sau alte părți interesate nu au acces la un set comprehensiv de documente, iar acest lucru poate îngreuna o analiză complexă a

¹ Legea privind achizițiile publice nr.131/2015, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113104&lang=ro

² <https://primariaCriuleni.md/>

achizițiilor publice dar și identificarea unor tendințe la nivel local. Anumite informații cu privire la componența grupurilor de lucru poate fi obținută accesând registrul actelor locale (www.actelocale.md) unde sunt publicate deciziile primarului de constituire a grupurilor de lucru.

Pe lângă pagina web, anumite informații detaliate referitor la unele achiziții realizate de primăria orașului Criuleni pot fi vizualizate accesând portalul Registrului de Stat al Achizițiilor Publice MTender³ sau diferite platforme on-line de gestionare a achizițiilor publice cum ar fi www.e-licitatie.md sau www.achizitii.md. Pentru anul 2020 acestea permit vizualizarea întregului proces pentru 3 achiziții de valori mari, de la anunțul de participare până la atribuirea contractelor.

2. DESFĂȘURAREA PROCESULUI DE ACHIZIȚII

2.1 Constituirea grupurilor de lucru în cadrul primăriei

În cadrul primăriei Criuleni, pentru anul 2020 a fost constituit 2 grupuri de lucru privind achizițiile publice pentru fiecare achiziție de valori mari și anume:

1. *Dispoziția primarului nr. 177 din 26.12.2019 cu privire la constituirea Grupul de lucru pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor publice cu privire la achiziționarea produselor alimentare pentru grădinițele de copii din cadrul Primăriei or. Criuleni - Dispoziția primarului nr. 177 din 26.12.2019⁴*
2. *Dispoziția Nr. 58 din 04.05.2020 cu privire la instituirea și stabilirea modului de activitate a grupului de lucru pentru achiziții publice cu privire la achiziționarea lucrărilor de reparație a drumurilor și trotuarelor din or. Criuleni⁵*

În primul caz, pentru achiziționarea produselor alimentare pentru cele 2 grădinițe din localitate, grupul de lucru este compus din 9 membri, inclusiv primarul care este președinte al grupului de lucru. Componența este asigurată atât din persoane angajate ale primăriei (primar, vice-primar și contabil), cât și persoane din cadrul grădinițelor (directorul, șeful pe gospodărie și asistentul medical).

În cel de-al doilea caz, pentru achiziționarea lucrărilor de reparație a drumurilor și trotuarelor din localitate, grupul de lucru a fost constituit din doar 5 persoane, angajați ai primăriei (primarul – președinte al grupului de lucru, secretarul, contabilul și 2 specialiști).

Conform bunelor practici, reprezentanți ai societății civile nu fac parte din nici un grup de lucru pentru achiziții.

³ <https://mtender.gov.md/>

⁴ Dispoziția primarului nr. 177 din 26.12.2019, <https://actelocale.gov.md/ral/act/cu-privire-la-constituirea-grupului-de-lucru-pentru-organizarea-i-desfurarea-licitaiilor-publice-cu-privire-la-achiziionarea-produselor-alimentare-pentru-grdiniile-de-copii-n-cadrul-primriei-or-criuleni-400182.html>

⁵ Dispoziția primarului nr. 58 din 04.05.2020 <https://actelocale.gov.md/ral/act/cu-privire-la-instituirea-i-stabilirea-modului-de-activitate-a-grupului-de-lucru-pentru-achiziii-publice-cu-privire-la-achiziionarea-lucrrilor-de-reparaie-a-drumurilor-i-trotuarelor-din-or-criuleni-480150.html>

2.2 Identificarea necesităților

Necesitățile de achiziții de bunuri, lucrări și servicii ale primăriei orașului Criuleni au fost menționate în *Planul de achiziții al primăriei orașului Criuleni pentru anul 2020*. Conform acestuia au fost planificate 42 proceduri de achiziție publică în valoare de 7 881 mii lei, sau circa 36% din resursele bugetului local planificate pentru anul 2020 (21 853 mii lei). Pe domenii de activitate acestea au fost repartizate în felul următor:

Tabel 1. Contractele de achiziții publice prognozate pentru anul 2020 de către primăria orașului Criuleni

Obiectul contractului	Suma contractului, mii MDL
Reconstrucția și reparația drumurilor	2 757
Produse alimentare (grădinițe)	1 457
Utilități	1 433
Amenajarea teritoriului	668
Produse și servicii ⁶	636
Iluminatul public	770
Măsuri culturale dedicate	160
TOTAL	7 881

Compilație în baza planului de achiziții publice pentru anul 2020

Conform procedurii de achiziție, resursele financiare urmau a fi alocate în felul următor:

- Cerere de ofertă de prețuri - 48% sau 3,8 mil. lei (întreținerea drumurilor, reconstrucția rețelei de iluminat, amenajarea teritoriului);
- Contracte de mică valoare - 34% sau 2,6 mil. lei (utilități, produse și servicii, măsuri culturale);
- Licitațiile publice - 18% sau 1,5 mil. lei (produse alimentare pentru grădinițe)

2.3 Inițierea și desfășurarea procedurii

Prin intermediul platformei MTender au fost realizate 3 achiziții publice - 2 pentru procurarea de produse alimentare pentru grădinițe și una pentru lucrări de reparație a drumurilor. Celelalte, și anume contractele de mică valoare, au fost atribuite conform *Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică*⁷. Toate achizițiile au fost însoțite de anunțuri de participare sau chiar invitații de participare. De asemenea, acestea conțin actele necesare de informare a potențialilor participanți, fie caietul de sarcini fie altă documentație descriptivă. Totodată, informația prezentată de către primărie pare a fi clară, puține fiind cazurile în care potențialii ofertanți au venit cu întrebări de precizare. De cealaltă parte, în cazul achizițiilor de mică valoare, nu există careva informație publică care ar putea fi analizată.

⁶ Apă potabilă, produse petroliere, deservirea paginii web, deservirea programei 1C, pază, revizia tehnică, reparația tehnicii de calcul, etc.

⁷ Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin HG nr. 665/2016, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=92984&lang=ro

Durata medie pentru depunerea ofertelor la achizițiile publice lansate de primărie este de 7 zile pentru cele de reparație a drumurilor și 5 zile pentru achizițiile de produse alimentare.

2.4 Participanții la achiziții

În medie, numărul de oferte pentru fiecare lot de produse alimentare se apropie de 3 și de 7 în cazul achiziției de lucrări de reparație a drumurilor. Acest fapt indică că la nivel local există un grad relativ bun de competiție, primăria având ocazia să selecteze oferta cea mai bună. O concurență mai redusă a fost observată în cazul contractării lotului de produse de panificație, unde la ambele licitații a participat doar un singur ofertant. Totodată, nu au fost înregistrate cazuri de contestare a rezultatelor achizițiilor publice la Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor.

3. PRODUSE ALIMENTARE PENTRU GRĂDINIȚE

În anul 2020 primăria Criuleni a organizat 2 achiziții (procedura de licitație directă) pentru procurarea produselor alimentare destinate asigurării cu hrană a copiilor din cele 5 grădinițe din localitate după cum urmează:

- 374,8 mii. lei pentru prima jumătate de an⁸
- 393,5 mii. lei pentru a doua jumătate de an⁹

Suma totală de 768,3 mii lei a fost cu circa 48% mai mică decât cea planificată (1 456,8 mii lei) urmare sistării activității grădinițelor pe perioada de carantină din primăvara anului 2020. În cadrul licitațiilor au fost expuse mai loturi de diverse produse (ex. carne, pâine, lactate, cereale, etc.). În același timp, primăria din orașul Criuleni a anunțat licitație pentru circa multe loturi, 10 și 7, numărul fiind mai mic în comparație cu alte autorități publice care expun fiecare produs într-un lot separat. Media numărului de ofertanți pentru fiecare lot a fost 2,7, dar au fost situații atunci când a fost acceptată procurarea produselor doar în baza unei singure oferte (ex. produse de panificație).

4. REPARAȚIA DRUMURILOR

În anul 2020 primăria Criuleni a organizat 1 achiziții pentru lucrări de reparație a drumurilor și trotuarelor¹⁰ (în baza procedurii de cerere de ofertă de prețuri) în valoare de 806,6 mii lei. Suma a fost mult mai mică decât cea planificată per ansamblu pentru sectorul drumurilor, respectiv doar circa 30% din cea planificată pentru achiziția dată (2 756,7 mii lei conform planului de achiziții). Totodată, la această licitație au participat un număr de 7 ofertanți.

⁸ Achiziție privind Procurarea diverselor produse alimentare pentru grădinițele de copii din or. Criuleni, <https://mtender.gov.md/plans/ocds-b3wdp1-MD-1600154139036>

⁹ Achiziție privind Procurarea diverselor produse alimentare pentru grădinițele de copii din or. Criuleni, <https://mtender.gov.md/plans/ocds-b3wdp1-MD-1576239898029>

¹⁰ Licitație privind contractarea de lucrări de reparație a drumurilor și trotuarelor din or. Criuleni, <https://mtender.gov.md/plans/ocds-b3wdp1-MD-1586786615815>

5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

O bună parte din informația referitoare la achizițiile publice realizate de primăria orașului Criuleni poate fi vizualizată pe protalele on-line specializate (ex. MTender, www.e-licitatie.md) dar exercițiul de căutare nu este unul ușor și necesită timp adițional. De cealaltă parte, deși are o rubrică dedicată, situl web nu conține informațiile necesare, în special rapoartele privind realizarea achizițiilor. Astfel, lipsa unor informații centralizate îngreunează accesul cetățenilor, reprezentanților societății civile și a altor părți interesate și nu permite efectuarea unei analize comparative sau stabilirea unor tendințe la nivel local. Mai mult ca atât, nu există careva informații referitoare la atribuirea contractelor de mică valoare .

În vederea depășirii acestor impedimente, ar fi bine realizarea următoarelor acțiuni:

- Plasarea pe pagina web a linkurilor de redirectionare către platformele de licitații on-line
- Dezvoltarea rubricii privind achizițiile publice
- Întocmirea și prezentarea rapoartelor anuale privind realizarea achizițiilor publice